

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 4. 2025, sp. zn. 29 Cdo 907/2025, ECLI:CZ:NS:2025:29.CDO.907.2025.1

Číslo: 16/2026

Právní věta:

V restructuralizačním řízení má před úpravou obsaženou v obecné části zákona o zvláštních řízeních soudních vždy přednost zvláštní úprava obsažená v zákoně č. 284/2023 Sb., o preventivní restructuralizaci (§ 1 odst. 2 z. ř. s. *in fine*).

Jestliže zvláštní úprava procesní otázky v zákoně o preventivní restructuralizaci chybí, nebo má sama jen povahu úpravy doplňující (jdoucí nad rámec obecné úpravy, leč nikoli proti ní), uplatní se pro restructuralizační řízení bez dalšího (přímo) obecná část zákona o zvláštních řízeních soudních, tedy ustanovení § 2 až § 30 z. ř. s. Má-li úprava obsažená v obecné části zákona o zvláštních řízeních soudních jen doplňující charakter k úpravě daného procesního institutu v občanském soudním řádu (promítá-li se v ní princip zbytkové subsidiarity), uplatní se pro restructuralizační řízení bez dalšího (přímo) příslušné ustanovení obecné části zákona o zvláštních řízeních soudních ve spojení s ustanoveními občanského soudního řádu, která doplňuje (§ 1 odst. 4 z. ř. s.).

Jestliže zvláštní úprava procesní otázky v zákoně o preventivní restructuralizaci chybí, nebo má sama jen povahu úpravy doplňující (jdoucí nad rámec obecné úpravy, leč nikoli proti ní) a ustanovení obecné části zákona o zvláštních řízeních soudních tuto procesní otázku neřeší (nebo je nelze použít pro restructuralizační řízení vzhledem k tomu, jak jsou formulována), uplatní se pro restructuralizační řízení bez dalšího (přímo) občanský soudní řád (§ 1 odst. 3 z. ř. s.).

Prominutí zmeškání lhůty v restructuralizačním řízení zákon nepřipouští, i když zmeškavší účastník uplatňuje omluvitelné důvody zmeškání (§ 56 odst. 4 zákona o preventivní restructuralizaci).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 09.04.2025

Spisová značka: 29 Cdo 907/2025

Číslo rozhodnutí: 16

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Prominutí zmeškání lhůty

Předpisy: § 1 z. ř. s.
§ 30 z. ř. s.

§ 56 odst. 4 zákona č. 284/2023 Sb.

§ 58 o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání podnikatele proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 11. 2024, sp. zn. 15 Co 338/2024.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Řízení ve věci bylo zahájeno podáním „podnikatele“ [podnikatele ve smyslu označení účastníka restrukturalizačního řízení podle § 49 odst. 1 zákona č. 284/2023 Sb., o preventivní restrukturalizaci (dále též jen „z. p. r.“)], doručeným Obvodnímu soudu pro Prahu 5 dne 20. 10. 2022, odůvodněným odkazem na Směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1023 ze dne 20. června 2019 o rámcích preventivní restrukturalizace, o oddlužení a zákazech činnosti a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení a o změně směrnice (EU) 2017/1132 (směrnice o restrukturalizaci a insolvenční) [dále jen „směrnice“].

2. Poté, co nadřízený Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 5. 6. 2023, č. j. Ncp 335/2023-32, určil, že k projednání a rozhodnutí věci jsou v prvním stupni věcně příslušné okresní soudy, a co obvodní soud neuspěl s vyslovením své místní nepřislušnosti (srov. usnesení obvodního soudu ze dne 5. 10. 2023, č. j. 8 C 455/2023-42, a usnesení nadřízeného Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 7. 12. 2023, č. j. 1 Nc 808/2023-46), vyzval obvodní soud podnikatele (usnesením ze dne 15. 2. 2024, č. j. 8 C 455/2023-52), aby odstranil vady podání v intencích náležitostí předepsaných (pro návrh na preventivní restrukturalizaci) zákonem o preventivní restrukturalizaci.

3. Usnesením ze dne 15. 4. 2024, č. j. 8 C 455/2023-95, obvodní soud:

[1] Odmítl podání podnikatele (bod I. výroku).

[2] Určil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (bod II. výroku).

4. Odmítnutí podání odůvodnil obvodní soud ve smyslu § 43 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), tím, že podání je vadné i po reakci podnikatele na výzvu (podáním ze 7. 3. 2024, č. l. 65-91) a pro vady podání nelze v řízení o něm pokračovat.

5. O odvolání podnikatele (č. l. 99-107) proti usnesení obvodního soudu ze dne 15. 4. 2024, rozhodl obvodní soud usnesením ze dne 20. 5. 2024, č. j. 8 C 455/2023-109, tak, že:

[1] Odvolání odmítl (bod I. výroku).

[2] Zamítl žádost podnikatele o ustanovení zástupce (bod II. výroku).

[3] Určil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (bod III. výroku).

6. Odmítnutí odvolání odůvodnil obvodní soud ve smyslu § 208 odst. 1 o. s. ř. tím, že podnikatel je podal opožděně.

7. Proti usnesení obvodního soudu ze dne 20. 5. 2024, podal podnikatel odvolání, žádaje současně (podáním doručeným obvodnímu soudu 11. 6. 2024, č. l. 111) o prominutí zmeškání lhůty k podání

odvolání proti usnesení obvodního soudu ze dne 15. 4. 2024.

8. Usnesením ze dne 19. 8. 2024, č. j. 8 C 455/2023-127, obvodní soud zamítl žádost podnikatele o prominutí zmeškání lhůty.

9. Obvodní soud - vycházejí z § 58 o. s. ř. - dospěl po přezkoumání žádosti o prominutí zmeškání lhůty k závěru, že není důvodná (nejsou dány omluvitelné důvody zmeškání).

10. K odvolání podnikatele (č. l. 131-139) Městský soud v Praze usnesením ze dne 14. 11. 2024, č. j. 15 Co 338/2024-156, potvrdil usnesení obvodního soudu ze dne 19. 8. 2024.

11. Odvolací soud přitakal závěru obvodního soudu, že důvody zmeškání uplatněné podnikatelem nejsou omluvitelnými důvody zmeškání ve smyslu § 58 o. s. ř.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

12. Proti usnesení odvolacího soudu podal podnikatel dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu, jakož i na vyřešení právní otázky, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena. Dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.) a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil obvodnímu soudu k dalšímu řízení.

13. V dovolání snáší dovolatel argumenty na podporu závěru, že jím uplatněné důvody omlouvaly (ve smyslu § 58 o. s. ř.) zmeškání lhůty.

III.

Přípustnost dovolání

14. Pro dovolací řízení je rozhodný občanský soudní řád v aktuálním znění.

15. Nejvyšší soud se nejprve zabýval přípustností podaného dovolání, máje na zřeteli, že v dané věci může být přípustné jen podle § 237 o. s. ř., přičemž pro ně neplatí žádné z omezení přípustnosti vypočtených v § 238 o. s. ř. ani v § 30 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, v aktuálním znění, pro věc též rozhodném (dále též jen „z. ř. s.“) [k odkazu na § 30 z. ř. s. srov. dále obsaženou argumentaci k procesnímu rámci dané věci]. Na tomto základě pak dovolání shledal přípustným, máje za to, že ve vztahu k restrukturalizačnímu řízení je otázka omluvitelnosti důvodu zmeškání lhůty věci dovolacím soudem neřešenou.

IV.

Důvodnost dovolání

16. Nejvyšší soud se - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

17. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

18. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení občanského soudního řádu, zákona o zvláštních řízeních soudních a zákona o preventivní restrukturalizaci:

§ 58 (o. s. ř.)

(1) Soud promine zmeškání lhůty, jestliže účastník nebo jeho zástupce ji zmeškal z omluvitelného důvodu, a byl proto vyloučen z úkonu, který mu přísluší. Návrh je třeba podat do patnácti dnů po odpadnutí překážky a je s ním třeba spojit i zmeškaný úkon.

(...)

§ 1 (z. ř. s.)

(...)

(2) Obecná část tohoto zákona se použije také na řízení podle části první hlavy třetí zákona o soudnictví ve věcech mládeže, řízení podle zákona upravujícího evidenci skutečných majitelů, řízení podle zákona upravujícího preventivní restrukturalizaci, řízení podle zákona upravujícího mezinárodní spolupráci při řešení daňových sporů v Evropské unii a řízení podle zákona upravujícího veřejné rejstříky právnických a fyzických osob, nestanoví-li tyto zákony jinak.

(3) Nestanoví-li tento zákon jinak, použije se občanský soudní řád.

(4) Nevyplývá-li z povahy jednotlivých ustanovení něco jiného, použijí se ustanovení tohoto zákona vedle občanského soudního řádu.

§ 30 (z. ř. s.)

Dovolání

(1) Dovolání není přípustné proti rozhodnutí podle hlavy páté části druhé tohoto zákona, ledaže jde o rozsudek o omezení nebo zbavení rodičovské odpovědnosti, pozastavení nebo omezení jejího výkonu, o určení nebo popření rodičovství nebo o nezrušitelné osvojení.

(...)

§ 56 (z. p. r.)

(...)

(4) Prominutí zmeškání lhůty v restrukturalizačním řízení není přípustné. Totéž platí, jde-li o zmeškání soudního jednání či jiného soudního roku.

(...)

19. Ve výše ustaveném právním rámci Nejvyšší soud především uvádí, že již v usnesení ze dne 31. 10. 2016, sp. zn. [29 Cdo 4123/2014](#), uveřejněném pod číslem 95/2018 Sb. rozh. obč. (které je dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu), ozřejmil, že účastníci řízení a soudy jsou vázání usnesením o věcné příslušnosti nadřízeného soudu. Tato vázanost se ovšem promítá výlučně v posouzení procesní otázky řešené výrokiem, tedy v posouzení, který soud je věcně příslušný k projednání a rozhodnutí věci v prvním stupni.

20. Odtud pro poměry dané věci plyne, že to, že nadřízený vrchní soud určil, že k projednání a rozhodnutí dovolatelova podání jsou v prvním stupni věcně příslušné okresní soudy, nemá žádný vliv na řešení otázky, zda ono podání mohlo být posléze (v době od 23. 9. 2023, kdy se stal účinným zákon o preventivní restrukturalizaci) při odstraňování jeho vad poměřováno s úpravou týkající se

návrhu na zahájení preventivní restrukturalizace. V situaci, kdy se původní podání opíralo o směrnici, kterou zákon o preventivní restrukturalizaci implementoval, obvodní soud nepochybil, jestliže výzvu k odstranění vad podání opřel (v usnesení ze dne 15. 2. 2024) o úpravu obsaženou právě v zákoně o preventivní restrukturalizaci.

21. Na řízení podle zákona upravujícího preventivní restrukturalizaci se vztahuje obecná část zákona o zvláštních řízeních soudních (srov. § 1 odst. 2 z. s. ř.).

22. Z ustanovení § 1 odst. 3 z. ř. s. se podává, že pravidla formulovaná v zákoně o zvláštních řízeních soudních mají přednost před jinou úpravou v občanském soudním řádu. Pravidlo vyjádřené v § 1 odst. 4 z. ř. s. vystihuje princip tzv. zbytkové subsidiarity, kdy úprava obsažená v zákoně o zvláštních řízeních soudních úpravu obsaženou komplexně v občanském soudním řádu nemění (neřeší jinak), nýbrž ji (navíc) doplňuje. Příkladem je úprava dovolacího řízení komplexně řešená v § 236 až § 243g o. s. ř., doplněná o § 30 z. ř. s.

23. K tomu srov. [při respektu k zásadám, jež zkoumání smyslu a účelu zákona nastavil Ústavní soud (pojmenováním podmínek priority výkladu *e ratione legis*) např. již ve stanovisku svého pléna ze dne 21. 5. 1996, sp. zn. [Pl. ÚS-st.1/96](#), uveřejněném pod číslem 9/1997 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, dostupném i na webových stránkách Ústavního soudu] také zvláštní část důvodové zprávy k vládnímu návrhu zákona o zvláštních řízeních soudních (vládní návrh zákona o zvláštních řízeních soudních projednávala Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky ve svém 6. volebním období 2010-2013 jako tisk č. 931) [K § 1].

24. Při shora nastaveném vztahu procesních úprav (a při současném zohlednění toho, že jinde než v § 1 odst. 2 se zákon o zvláštních řízeních soudních o restrukturalizačním řízení již nezmiňuje) lze shrnout tyto zásady výkladu procesní úpravy, jež se má uplatnit v restrukturalizačním řízení:

[1] V restrukturalizačním řízení má před úpravou obsaženou v obecné části zákona o zvláštních řízeních soudních vždy přednost zvláštní úprava obsažená v zákoně o preventivní restrukturalizaci (§ 1 odst. 2 z. ř. s. *in fine*).

[2] Jestliže zvláštní úprava procesní otázky v zákoně o preventivní restrukturalizaci chybí, nebo má sama jen povahu úpravy doplňující (jdoucí nad rámec obecné úpravy, leč nikoli proti ní), uplatní se pro restrukturalizační řízení bez dalšího (přímo) obecná část zákona o zvláštních řízeních soudních, tedy ustanovení § 2 až § 30 z. ř. s. Má-li úprava obsažená v obecné části zákona o zvláštních řízeních soudních jen doplňující charakter k úpravě daného procesního institutu v občanském soudním řádu (promítá-li se v ní princip zbytkové subsidiarity), uplatní se pro restrukturalizační řízení bez dalšího (přímo) příslušné ustanovení obecné části zákona o zvláštních řízeních soudních ve spojení s ustanoveními občanského soudního řádu, která doplňuje (§ 1 odst. 4 z. ř. s.).

[3] Jestliže zvláštní úprava procesní otázky v zákoně o preventivní restrukturalizaci chybí, nebo má sama jen povahu úpravy doplňující (jdoucí nad rámec obecné úpravy, leč nikoli proti ní) a ustanovení obecné části zákona o zvláštních řízeních soudních tuto procesní otázku neřeší (nebo je nelze použít pro restrukturalizační řízení vzhledem k tomu, jak jsou formulována), uplatní se pro restrukturalizační řízení bez dalšího (přímo) občanský soudní řád (§ 1 odst. 3 z. ř. s.).

25. V takto ustaveném procesním rámci Nejvyšší soud uvádí, že závěry shrnuté v předchozím odstavci byly důvodem, pro který přípustnost dovolání v dané věci poměřoval rovněž úpravou obsaženou v § 30 odst. 1 z. ř. s.

26. V rovině věcné pak budiž uvedeno, že pravidlo obsažené v § 56 odst. 4 z. p. r. má (v intencích shora řečeného) přednost před úpravou obsaženou v § 58 o. s. ř., což přehlédly oba soudy (zkoumajíce omluvitelnost dovolatelem uplatněných důvodů zmeškání lhůty k podání odvolání v režimu § 58 o. s. ř.) i dovolatel. Vzhledem k jednoznačné dikci § 56 odst. 4 z. p. r. není důvod prověřovat správnost úsudku soudů o (ne)omluvitelnosti uplatněných důvodů zmeškání lhůty k podání odvolání. Prominutí zmeškání lhůty v restrukturalizačním řízení totiž zákon nepřipouští, i když zmeškavší účastník uplatňuje omluvitelné důvody zmeškání.